

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ректор

Олександр ГАЛИЧ
«01» вересня 2025 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма	Інформаційні управляючі системи та технології
спеціальність	F6 Інформаційні системи і технології
галузь знань	F Інформаційні технології
рівень вищої освіти	другий (магістерський)

Полтава 2025

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Інформаційні управляючі системи та технології» спеціальності F6 Інформаційні системи і технології.

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мова викладання: державна

Розробники:

Юрій УТКІН, завідувач кафедри інформаційних систем та технологій, к.т.н., доцент;

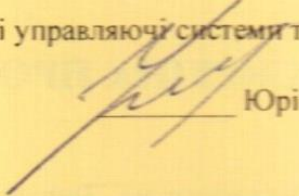
Олена КОПІШИНСЬКА, професор кафедри інформаційних систем та технологій, к.ф.-м.н., доцент;

Юрій ПОНОЧОВНИЙ, професор кафедри інформаційних систем та технологій, д.т.н., професор;

Олена КОСТЕНКО, професор кафедри інформаційних систем та технологій, д.т.н., професор.

Гарант освітньої програми «Інформаційні управляючі системи та технології»

«01» вересня 2025 року

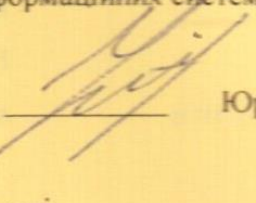

Юрій УТКІН

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри інформаційних систем та технологій

Протокол від «01» вересня 2025 р. № 2

Завідувач кафедри

інформаційних систем та технологій

Юрій УТКІН

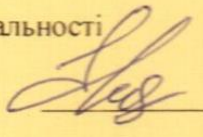
Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності

Інформаційні системи та технології

Протокол від «01» вересня 2025 р. № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

«Інформаційні системи і технології»

Олена КОПІШИНСЬКА

ВСТУП

Наскрізна програма практики розроблена у відповідності до освітньо-професійної програми Інформаційні управляючі системи та технології та навчального плану підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F6 Інформаційні системи і технології.

Метою практики є набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, на основі отриманих теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах, оволодіння сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці, особистісних якостей фахівця з інформаційних систем та технологій, необхідних для успішної роботи і професійного розвитку в сучасних ІТ-компаніях, розширення наукового світогляду в предметній області, формування прагнення до професійного самовдосконалення та досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою.

Завдання практики:

- ознайомлення із організаційною структурою та діяльністю підприємств (окремих структурних підрозділів), вимогами до професійного рівня та знань, умінь навичок фахівців різного спрямування в галузі ІТ, набуття досвіду організаційної роботи в колективі;
- поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань і практичних навичок з основних дисциплін професійної підготовки, збір фактичного матеріалу для виконання курсових проектів (робіт), кваліфікаційної роботи;
- закріплення теоретичних знань і практичних навичок, пов'язаних із методами роботи з великими обсягами даних, створення та використання нейронних мереж, інтелектуальних систем та питань інформаційної безпеки;
- визначення особливостей та сфер застосування програмних засобів та технологій управління ІТ-проектами;
- формування професійних умінь та практичних навичок із проєктування інформаційних систем та їхніх складових на основі сучасних методологій та підходів;
- формування пропозицій щодо проведення досліджень, здійснення інновацій в умовах неповної або обмеженої інформації з урахуванням наукової, виробничої, соціальної значимості;
- систематичне оновлення та творче застосування набутих знань у практичній діяльності при вирішенні завдань, які постають при реалізації ключових функцій професійної діяльності, оволодінні сучасним інструментом науки для пошуку та інтерпретації інформації з метою її використання в процесі прийняття і обґрунтування проектних, технічних чи інших рішень.

Проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Інформаційні управляючі системи та технології другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F6 Інформаційні системи і технології галузі знань F Інформаційні технології наступних компетентностей:

Загальних:

- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність розробляти проекти та управляти ними;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і культурний рівень, будувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку й кар'єри.

Спеціальних (фахових):

- здатність розробляти та застосувати ІСТ, необхідні для розв'язання стратегічних і поточних задач;
- здатність формулювати вимоги до етапів життєвого циклу сервіс-орієнтованих інформаційних систем;
- здатність проектувати інформаційні системи з урахуванням особливостей їх призначення, неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- здатність розробляти математичні, інформаційні та комп'ютерні моделі об'єктів і процесів інформатизації;
- здатність використовувати сучасні технології аналізу даних для оптимізації процесів в інформаційних системах;
- здатність управляти інформаційними ризиками на основі концепції інформаційної безпеки;
- розробляти і реалізовувати інноваційні проекти у сфері ІСТ;
- здатність до керування результатами науково-дослідної діяльності та комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності, здійснення їх фіксації та захисту.

Проходження практики сприяє формуванню наступних *програмних результатів навчання*:

- відшуковувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію;
- вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності;
- приймати ефективні рішення з проблем розвитку інформаційної інфраструктури, створення і застосування ІСТ;
- управляти процесами розробки, впровадження та експлуатації у сфері ІСТ, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних та командних підходів;
- визначати вимоги до ІСТ на основі аналізу бізнес-процесів та аналізу потреб зацікавлених сторін, розробляти технічні завдання;
- обґрунтовувати вибір технічних та програмних рішень з урахуванням їх взаємодії та потенційного впливу на вирішення організаційних проблем, організовувати їх впровадження та використання;

- здійснювати обґрунтований вибір проектних рішень та проектувати сервіс-орієнтовану інформаційну архітектуру підприємства (установи, організації тощо);
- розробляти і використовувати сховища даних, здійснювати аналіз даних для підтримки прийняття рішень;
- розв’язувати задачі цифрової трансформації у нових або невідомих середовищах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері інформаційних технологій, досліджень та інтеграції знань з різних галузей;
- забезпечувати якісний кіберзахист ІСТ, планувати, організовувати, впроваджувати та контролювати функціонування систем захисту інформації;
- використовувати інструментарій проектування інтелектуальних систем і штучних нейронних мереж, засоби та технології їх реалізації, розробляти відповідне програмне забезпечення, що входить до складу інформаційних управляючих систем.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Інформаційні управляючі системи та технології другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F6 Інформаційні системи і технології 2025 року набору денної та заочної форм здобуття освіти передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

**Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми
Інформаційні управляючі системи та технології системи
другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
F6 Інформаційні системи і технології**

№ з/п	Назва практики	Семестр	Тривалість практики	
			Кредитів ЄКТС	годин
Виробнича практика				
1	Стажування з фаху	2	6	180
Переддипломна практика				
2	Переддипломна практика	3	6	180

1.1. Виробнича практика «Стажування з фаху»

Метою виробничої практики «Стажування з фаху» є закріплення фахових і загальних компетентностей, отриманих при вивченні теоретичного курсу освітньої програми та придбання первинного практичного досвіду; формування професійних, практичних умінь і навичок фахівця з інформаційних систем та технологій, необхідних для успішної роботи та професійного розвитку в умовах діяльності ІТ-компаній, що займаються розробленням, удосконаленням та впровадженням інформаційних систем різних видів та призначення.

Завдання виробничої практики «Стажування з фаху»:

- ознайомлення із організаційною структурою та діяльністю підприємств (окремих структурних підрозділів) в галузі ІТ;
- формування умінь і навичок роботи за фахом, набуття досвіду організаційної роботи в колективі;
- набуття вміння адаптації теоретичних положень, сучасного методичного інструментарію інформаційних технологій до умов та напрямків діяльності конкретного підприємства;
- отримання навичок аналізу об'єкта управління з точки зору інформаційної безпеки, з метою його розвитку та покращення на підставі застосування нових інформаційних технологій та сучасних інструментальних засобів;
- формування фахових умінь та практичних навичок в сфері використання інформаційних систем управління, архітектури, проектування та впровадження інформаційних систем.

Проходження виробничої практики «Стажування з фаху» сприяє формування наступних *компетентностей*:

загальних:

ЗК 02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 06. Здатність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і культурний рівень, будувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку й кар'єри.

фахових:

СК 01. Здатність розробляти та застосувати ІСТ, необхідні для розв'язання стратегічних і поточних задач.

СК 05. Здатність використовувати сучасні технології аналізу даних для оптимізації процесів в інформаційних системах.

СК 06. Здатність управляти інформаційними ризиками на основі концепції інформаційної безпеки.

СК 08. Здатність до керування результатами науково-дослідної діяльності та комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності, здійснення їх фіксації та захисту.

Проходження виробничої практики «Стажування з фаху» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти *програмних результатів навчання*:

РН 02. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності.

РН 03. Приймати ефективні рішення з проблем розвитку інформаційної інфраструктури, створення і застосування ІСТ.

РН 04. Управляти процесами розробки, впровадження та експлуатації у сфері ІСТ, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних та командних підходів.

РН 05. Визначати вимоги до ІСТ на основі аналізу бізнес-процесів та аналізу потреб зацікавлених сторін, розробляти технічні завдання.

РН 07. Здійснювати обґрунтований вибір проектних рішень та проектувати сервіс-орієнтовану інформаційну архітектуру підприємства (установи, організації тощо).

РН 09. Розробляти і використовувати сховища даних, здійснювати аналіз даних для підтримки прийняття рішень.

РН 11. Розв'язувати задачі цифрової трансформації у нових або невідомих середовищах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері інформаційних технологій, досліджень та інтеграції знань з різних галузей;

РН 12. Використовувати інструментарій проектування інтелектуальних систем і штучних нейронних мереж, засоби та технології їх реалізації, розробляти відповідне програмне забезпечення, що входить до складу інформаційних управляючих систем.

1.2. Переддипломна практика

Метою переддипломної практики є закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час навчання, поглиблення і вдосконалення у виробничих умовах набутих студентами компетентностей, визначених освітньою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти для застосування у професійній діяльності; уточнення концептуальних положень кваліфікаційної роботи; закріплення практичних навичок наукового дослідження; розвиток навичок планування та проведення науково-дослідного експерименту, обумовленого завданнями кваліфікаційної роботи.

Завдання переддипломної практики:

- поглиблення й закріплення теоретичних знань та практичних навичок зі спеціальності, набутих під час вивчення дисциплін циклу професійної та загальної підготовки;

- збір, систематизація та узагальнення первинних матеріалів з питань, які розробляються здобувачем вищої освіти при виконанні кваліфікаційної роботи, тематика якої повинна відображати актуальні проблеми професійної діяльності та специфіку сфери ІТ;

- закріплення практичних навичок проведення аналітичних досліджень, впровадження розроблених рекомендацій та пропозицій у практичну діяльність підприємства;

- розроблення, перевірка на практиці оригінальних наукових пропозицій та ідей, які використовуються при підготовці кваліфікаційної роботи, оволодінні сучасним інструментом науки для пошуку та інтерпретації інформації з метою її використання в процесі прийняття і обґрунтування проектних, технічних чи інших рішень;

- виконання індивідуальних завдань у розрізі тематики кваліфікаційної роботи.

Проходження *переддипломної практики* сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти наступних *компетентностей*.

Загальні:

ЗК 02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 04. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 06. Здатність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і культурний рівень, будувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку й кар'єри.

Спеціальних (фахових):

СК 01. Здатність розробляти та застосувати ІСТ, необхідні для розв'язання стратегічних і поточних задач.

СК 02. Здатність формулювати вимоги до етапів життєвого циклу сервіс-орієнтованих інформаційних систем.

СК 03. Здатність проектувати інформаційні системи з урахуванням особливостей їх призначення, неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

СК 04. Здатність розробляти математичні, інформаційні та комп'ютерні моделі об'єктів і процесів інформатизації;

СК 05. Здатність використовувати сучасні технології аналізу даних для оптимізації процесів в інформаційних системах;

СК 07. Розробляти і реалізовувати інноваційні проекти у сфері ІСТ;

СК 08. Здатність до керування результатами науково-дослідної діяльності та комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності, здійснення їх фіксації та захисту.

Проходження *переддипломної практики* сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти *програмних результатів навчання*:

РН 01. Відшуковувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію;

РН 02. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності;

РН 04. Управляти процесами розробки, впровадження та експлуатації у сфері ІСТ, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних та командних підходів;

РН 05. Визначати вимоги до ІСТ на основі аналізу бізнес-процесів та аналізу потреб зацікавлених сторін, розробляти технічні завдання;

РН 06. Обґрунтовувати вибір технічних та програмних рішень з урахуванням їх взаємодії та потенційного впливу на вирішення організаційних проблем, організовувати їх впровадження та використання;

РН 07. Здійснювати обґрунтований вибір проектних рішень та проектувати сервіс-орієнтовану інформаційну архітектуру підприємства (установи, організації тощо);

РН 10. Забезпечувати якісний кіберзахист ІСТ, планувати, організовувати, впроваджувати та контролювати функціонування систем захисту інформації;

РН 11. Розв'язувати задачі цифрової трансформації у нових або невідомих середовищах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері інформаційних технологій, досліджень та інтеграції знань з різних галузей;

РН 12. Використовувати інструментарій проектування інтелектуальних систем і штучних нейронних мереж, засоби та технології їх реалізації, розробляти відповідне програмне забезпечення, що входить до складу інформаційних управляючих систем.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Виробнича практика «Стажування з фаху»

Зміст практики визначається з урахуванням основних аспектів фахової діяльності в області розробки, застосування і впровадження інформаційних систем та технологій з метою розв'язання спеціалізованих завдань та проблем у галузі. Індивідуальне завдання пов'язується із більш детальним розкриттям теоретичних та практичних аспектів інформаційної діяльності згідно з тематикою та цілями виробничої практики.

Тема 1. Організаційно-технологічні аспекти виробничої діяльності підприємства (бази практики) у сфері ІТ

Формування організаційно-технологічної характеристики підприємства (бази практики) на основі обробки інформаційних джерел та ознайомлення зі структурою, головними завданнями і напрямками діяльності підприємства в сфері інформаційних систем та технологій. Дослідження системи організації та особливостей функціонування фахових підрозділів підприємства у розрізі вирішуваних ними завдань. Ознайомлення з функціональними обов'язками керівників та спеціалістів різних рівнів у розрізі інформаційно-технологічної діяльності (визначення складу робочих місць управлінського персоналу у функціональному підрозділі, посадові інструкції персоналу і виконувані функції, елементи корпоративної етики). Представлення концептуальної схеми або моделі, яка є сукупністю елементів, що представляють організацію (наприклад, дані про матеріальні й людські ресурси у відповідних підрозділах користувача ІСП; інформація про обсяг, частоту й спрямованість потоків вхідних і вихідних даних).

Тема 2. Аналіз особливостей застосування інформаційних систем у процесах управління (планування, облік, контроль і регулювання) на рівні підприємств (баз практики)

Ознайомлення з набором спеціальних інформаційних систем (ІС), що застосовуються на підприємстві, або розробляються (або поширюються, модернізуються на дилерських умовах) з подальшим впровадженням на інших підприємствах: коротка характеристика типу, завдань ІС, опис архітектури, типових модулів, видів забезпечення та ін. характеристики. Заходи щодо підвищення рівня інформатизації, автоматизації бізнес-процесів, реінжинірингу бізнес-систем та бізнес-процесів підприємства з використанням аргументованого вибору програмних продуктів даного класу.

Вивчення особливостей проєктної діяльності підприємства в ході проєктування та/або впровадження спроектованих/замовлених ІС підприємством (базою практики). Характеристика об'єктів ІС з використанням сучасних підходів до створення ІС: інформаційного інжинірингу й реінжинірингу ділових процесів. Параметри життєвого циклу ІС як проєкту, як продукту. Зміст процесу супроводження діючої ІС (реєстрація, діагностика й локалізація помилок; можливість внесення змін і тестування; керування режимами роботи ІС).

Тема 3. Аналіз особливостей організації баз даних і застосування систем управління базами даних в сфері діяльності підприємства (бази практики).

Ознайомлення з методами та технологіями збору, обробки, збереження даних

на підприємстві; інструменти обробки даних та використання основних принципів інформаційних технологій: інтерактивний (діалоговий) режим роботи з апаратно-програмною частиною; інтегрованість (стикування, взаємозв'язок) з іншими програмними продуктами; адаптивність до змін постановок задач та гнучкість процесів обробки даних для ефективних інформаційних систем на основі використання баз даних, баз знань та методів штучного інтелекту. Отримання практичного досвіду роботи (шляхом моніторингу, спостереження або виконання окремих функцій) фахівця функціонального підрозділу та/чи на посаді фахівця відділу комп'ютеризації і інформаційних технологій підприємства (організації). Оцінювання окремих параметрів функціонування ІС підприємства методами моделювання процесів та систем.

Тема 4. Аналіз стану захищеності інформаційно-комунікаційних систем на підприємстві (базі практики)

Проведення загального аналізу об'єкта управління з точки зору інформаційної безпеки взагалі з метою його розвитку та покращення на підставі застосування нових інформаційних технологій та сучасних інструментальних засобів. Проведення структурного аналізу вимог до створення якісного алгоритму захисту інформації та напрямків реалізації питань безпеки при використанні інформаційних систем різного призначення. Аналіз/моделювання інформаційної безпеки/ризиків, пов'язаних із використанням ІС на підприємстві (базі практики).

Тема 5. Індивідуальне завдання

Тематика індивідуального завдання може бути обрана з рекомендованих актуальних проблем ІТ-галузі і корелює з цілями і завданням освітньої програми, або рекомендується керівником практики від кафедри. Зміст індивідуального завдання повинен розкривати сучасні тенденції розвитку обраної предметної сфери ІТ-технологій, містити ґрунтовний аналіз результатів досліджень та висновки. В межах індивідуального завдання пропонується:

- сформулювати ціль і завдання дослідження;
- провести аналітичне дослідження проблеми, що досліджується;
- обґрунтувати методику розв'язання практичного завдання (при наявності);
- здійснити необхідні розрахунки за даними досліджуваної проблематики (за необхідності);
- оцінити отримані результати, зробити необхідні висновки та подати пропозиції.

2.2. Переддипломна практика

Під час переддипломної практики студент не лише удосконалює передбачені програмою практики загальні та фахові компетентності, але основну увагу зосереджує на остаточному зборі інформації, практичного матеріалу з підприємства, що є базою практики, зосереджується на підготовці до написання основних розділів кваліфікаційної роботи, завершенні її проектної частини та апробації результатів за можливості та у відповідності до тематики роботи, а також

виконує індивідуальне завдання. Основними темами (напрямами роботи) під час переддипломної практики є наступні:

Тема 1. Теоретичне обґрунтування обраної теми дослідження

Обґрунтування обраних теоретичних підходів до проблематики кваліфікаційної роботи, аналіз та оцінка об'єкту проектування або функціонування та його предметної області. Обґрунтування методології наукових досліджень, які використовуються здобувачем при розгляді теоретичних і практичних питань обраної наукової проблеми.

Тема 2. Аналітико-дослідницька частина

Збір та обробка інформації, у т.ч. із залученням усіх теоретичних знань, відповідного методичного інструментарію, широкого спектру програмно-технічних засобів, системного та прикладного програмного забезпечення, для представлення ґрунтовного аналізу фактичного стану досліджуваної проблеми виключно на матеріалах підприємства, що є базою переддипломної практики та середовища його функціонування.

Тема 3. Проектно-рекомендаційна частина, практична перевірка та апробація окремих результатів досліджень

Проведення проектних, розрахункових робіт, які є необхідними для кваліфікаційної роботи, оптимізації інформаційних систем та технологій з використанням відповідних методів і моделей. Розробка заходів щодо забезпечення якості виконуваної роботи. Визначення показників економічної, технічної ефективності та результативності проведеного дослідження. Перевірка результатів пропозицій проектно-рекомендаційної частини кваліфікаційної роботи на практиці (у відповідності до визначеної тематики та за можливості в умовах підприємства) та апробація результатів досліджень.

Тема 4. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання розробляється керівником практики від кафедри і видається кожному здобувачу вищої освіти. Зміст індивідуального завдання повинен ураховувати конкретну предметну сферу наукових досліджень і одночасно відповідати цілям і завданням навчального процесу.

В межах індивідуального завдання пропонується:

- сформулювати ціль і завдання дослідження;
- розкрити теоретичні положення проблеми, що досліджується;
- обґрунтувати методику розв'язання практичного завдання;
- здійснити необхідні розрахунки для підтвердження підсумкових результатів дослідження;
- оцінити отримані результати, зробити необхідні висновки та подати пропозиції.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавського державного аграрного університету (далі – Університету) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми «Інформаційні управляючі системи та технології» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F6 Інформаційні системи і технології.

Базами практики можуть бути сучасні суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади, місцевого самоврядування та громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики для відповідної освітньо-професійної програми, спеціальності та ступеня вищої освіти.

Виробнича практика «Стажування з фаху» та переддипломна практика проводяться на базах практик. Договори про проведення практики здобувачів вищої освіти, укладені з базами практик, є юридичною основою для проведення практики. Тривалість дії договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти погоджується договірними сторонами.

Підприємства (установи, організації, тощо), які залучають для проведення виробничої практики та переддипломної практики здобувачів вищої освіти, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрямок діяльності яких відповідає освітньо-професійній програмі Інформаційні управляючі системи та технології спеціальності F6 Інформаційні системи і технології, за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в Університеті;

- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;

- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за наявності відповідних вакансій);

- надання здобувачам вищої освіти права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства;

- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою спеціальності кафедра може встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображається у відповідній програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми «Інформаційні управляючі системи та технології» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F6 Інформаційні системи і технології, є:

- розробка наскрізної та робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між Університетом та підприємствами (установами, організаціями, тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка інформації для баз практики щодо обсягів, змісту, термінів практики здобувачів вищої освіти, потреби в обладнанні та матеріалах;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановних зборів зі здобувачами вищої освіти;
- підготовка звітної документації за результатами практики, інші заходи;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практик покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, в навчально-науковому інституті економіки, управління, права та інформаційних технологій - директор, на кафедрі інформаційних систем та технологій – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Виробнича/переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах у період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики. Такі види практики можуть проводитись групами або індивідуально на підприємствах (в організаціях, установах тощо). Кожен зі студентів знаходиться у ролі практиканта, помічника керуючого відповідними структурними підрозділами бази практики.

Здобувачі вищої освіти можуть направлятись на практику до підприємств (організацій, установ), з якими укладено договори про підготовку фахівців.

За наявності вакантних місць, керівники баз практик своїм наказом можуть зараховувати здобувачів вищої освіти на конкретні штатні посади, якщо робота на цих посадах відповідатиме вимогам програми практики, а за відсутності робочих місць – практикантами і помічниками працівників.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами

внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо).

Організація проведення виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється з урахуванням наявності в них професійного досвіду. Студенти заочної форми здобуття освіти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням директора навчально-наукового інституту до складання семестрового контролю з виробничої практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаної посади обраному фаху та наявності у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки.

Студентам заочної форми здобуття освіти, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за фахом, проводиться виробнича практика у міжсесійний період згідно наказу ректора Університету. Проходження такими студентами виробничої практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програм практики та укладення договору про проведення практики студентів.

Проходження переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється на базі підприємств (установ, організацій тощо) або структурних підрозділів Університету з урахуванням змісту й особливостей підготовки кваліфікаційної роботи у міжсесійний період згідно наказу ректора Університету.

Керівник виробничої/переддипломної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої (професійної, переддипломної) практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та

внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу/переддипломну практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановні збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
 - дотримуватися на підприємстві (в установі, організації тощо) трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях;
 - виконувати завдання, передбачені програмою практики;
 - підготувати звітну документацію з практики;
 - своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

Перенесення періоду проведення практики здобувачу проводиться за наявності обставин, які унеможливають проходження практики у визначений графіком навчального процесу період. Перенесення періоду практики здійснюється за погодження директора Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій та відображається у наказі ректора Університету.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження виробничої/переддипломної практики студентом подається звіт із практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики. Підготовка звіту здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності. Тест звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

Звіт із виробничої/переддипломної практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з виробничої/переддипломної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками виробничої/переддипломної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з виробничої і переддипломної практики студентів денної форми здобуття освіти виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики, внесені до листа оцінювання результатів проходження практики. Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Семестровий контроль з виробничої / переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти проводиться під час навчально-екзаменаційної (екзаменаційної) сесії. Диференційований залік з виробничої / переддипломної

практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики.

Нарахування балів з виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі студентом, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;

- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики студенту, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за підсумками виконання програми практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження директора навчально-наукового інституту може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету.

Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах навчально-наукового інституту та Університету.

Звітна документація з практики зберігається в структурних підрозділах Університету згідно номенклатури справ.

